

Congreso Nacional del Medio Ambiente
Madrid del 26 al 29 de noviembre de 2018

Encarando las oportunidades y retos de la adaptación de la agricultura al cambio climático. Resultados del proyecto LIFE CLINOMICS.

Helena Perxacs Motgé
Diputació de Barcelona
ST- 13 La transición hacia una agricultura
más sostenible #conama2018

EL PROYECTO

LIFE CLINOMICS
 LIFE15 CCA/ES/000102
 "This project has been funded with support from the European Commission"

Promoviendo la resiliencia. Oportunidades y retos de la economía local y la sociedad para adaptarse al cambio climático.

- Integrar la adaptación al cambio climático en la acción local, pero también en la actividad económica y la población
- Promover la implicación y la participación de todos los sectores
- Impulsar procesos de inversión

Coordinador

Socis

This publication reflects the views only of the author, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

Presupuesto: 1.400.000 € (60%)
Durada: 3 años (junio 2016 – junio 2019)

DÓNDE y con QUIÉN

Agroforestal

Pesca

Turismo

Reserva de la Biosfera del Montseny
51.545 habitantes
559 km²

Alt Penedès
104.820 habitantes
555 km²

Reserva de la Biosfera de Terres de l'Ebre
174.221 habitantes
2.873 km²

CÓMO

▶ **CONOCIMIENTO**

▶ **GOBERNANZA**

▶ **APOYO para la ACCIÓN**

CONOCIMIENTO

3 Diagnóstico de vulnerabilidad frente al Cambio Climático

ALT PENEDES

RIESGOS	SECTOR	VULNERABILIDAD
Disminución de los caudales de los ríos y rieras	Agrícola	6
Cambios en el tipo de cultivos	Agrícola	5
Pérdida de calidad paisajística	Turístico	5
Incremento del riesgo de incendio	Agrícola / Forestal	4-5
Cambios en la productividad de la vid por la sequía	Agrícola	4
Disminución de la calidad del agua subterránea	Agrícola	4
Reducción de las zonas de cultivo de vid y de las zonas de pastos	Agrícola / Ganadero	4

MONTSENY

RIESGOS	SECTOR	VULNERABILIDAD
Menor duración de los períodos de innivación	Agrícola / Ganadero / Turístico	6
Reducción del caudal de los ríos y rieras, e incremento del estiaje	Forestal / Turístico	5
Pérdida de biodiversidad	Turístico / Forestal	5
Cambios en la distribución de especies de interés	Forestal	4
Disminución del aprovechamiento forestal	Forestal	4

TIERRAS DEL EBRO

RIESGOS	SECTOR	VULNERABILIDAD
Aumento del nivel del mar (cambios morfológicos del litoral)	Todos los sectores	10
Cambios en el tipo de explotaciones ganaderas	Ganadero	10
Afectación de los cultivos de secano	Agrícola	8
Aumento de las especies invasoras y/o molestas	Agrícola / Pesquero-acuícola	8
Incremento de las necesidades de riego	Agrícola / Ganadero / Turístico	7
Afectación de cultivos: frutos secos, vid y olivo	Agrícola	7
Mayor riesgo de incendio	Forestal	6
Pérdida de biodiversidad	Forestal / Turístico	6
Disminución de la calidad del agua subterránea	Todos los sectores	6
Pérdida de calidad paisajística	Turístico	6
Afectación por olas de calor	Salud pública	7

0 = vulnerabilidad baja 10 = vulnerabilidad alta

▶ CONOCIMIENTO

> Temperatura
(+0,7°C 2012-2021, +1,4°C 2031-2050)
< Precipitación
(-2,4% 2012-2021, -8,3% 2031-2050)
Mayor ETP

Más necesidad de RIEGO

Cambios en la productividad

Cambios en el tipo de cultivos

ACTUALITAT

El canvi climàtic redueix la producció de vi en un 30% al Penedès

Josep Cabayol Virallonga | Siscu Baiges Planas (SICOM) | dilluns, 23 octubre 2017

A l'Alt Penedès, la temperatura ha pujat més que la mitjana catalana i plou menys que a la resta del país

L'Alt Penedès, 106.000 habitants el 2016, és una de les comarques més afectades pel canvi climàtic. La temperatura augmenta per sobre de la mitjana de Catalunya. I és un dels àmbits territorials on la disminució de les precipitacions és més evident. Així ho confirma **Marc Prohom Duran, cap de l'Àrea de Climatologia del Servei Meteorològic de Catalunya** i doctor en geografia per la Universitat de Barcelona. Un augment de la temperatura i una disminució de les precipitacions que són irregulars. Aquest còctel s'ha convertit en un fet molt perillós per al sector agrari (un 15% del PIB de la comarca), basat, quasi com un monocultiu, en la vinya: vi i cava.

Vinyes a les Llambardes, el Penedès / ANGELA LLOP

Temes Agricultura Canvi climàtic Penedès

UNIÓ DE PAGESOS

Estàs aquí: Inici / Actualitat / Oli / Unió de Pagesos alerta que l'anòmala precipitació acumulada al Baix Ebre i Montsià comportarà greus pèrdues, per tercera campanya consecutiva, al conreu de l'olivera

10 Juliol 2018

Unió de Pagesos alerta que l'anòmala precipitació acumulada al Baix Ebre i Montsià comportarà greus pèrdues, per tercera campanya consecutiva, al conreu de l'olivera

CONOCIMIENTO

> Temperatura
(+0,7ºC 2012-2021, +1,4ºC 2031-2050)

Cambios en el tipo de explotaciones ganaderas

Empordà » Comarca

0 f 1 t g+ in

Ramaderia

Calor a les granges: Dutxes per a vaques, porcs que no mengen i un 20% més de consum elèctric

Les altes temperatures incrementen la mortalitat de pollastres i fan caure fins a un 30% la producció de llet

ACN | 07.08.2018 | 17:19

L'onada de calor en què es troba immersa Catalunya també té efectes damunt la ramaderia i les granges. Les temperatures de fins a 40 graus que s'han arribat a registrar arreu del territori han obligat les explotacions ramaderes a tirar al màxim dels sistemes de ventilació i refrigeració. Es calcula, de fet, que en aquestes explotacions el consum elèctric augmenta fins a un 20% durant els mesos de calorades. I en el cas d'aquelles granges que no en tenen, perquè els animals no passin tanta calor, la solució és l'ombra dels estables, els tendals al pati i tenir les menjadores plenes d'aigua. Quan fa tanta calor, els animals mengen menys: s'alenteix l'engreix dels porcs, s'incrementa la mortalitat dels pollastres i la producció de llet cau fins a un 30%. Per ajudar les vaques a suportar millor les altes temperatures, per exemple, a la granja Can Feliu de Campllong (Gironès), cada vegada que les munyen també les dutxen. I els estables estan plens de ventiladors que remouen l'aire.

Dos porcs estesos a terra a tocar l'abeurador. ACN

Fotos de la notícia

https://www.emporda.info/comarca/2018/08/07/calor-granges-dutxes-vaques-porcs/403068.html

CONOCIMIENTO

➤ Nivel del mar

(AR5 (IPCC, 2013) exposició amb escenari més benigne (RCP2.6) : baixa <26cm, moderada 26-55cm., alta >55cm)

Cambios morfológicos del litoral (aggravados por la subsidencia del Delta)

MEDI AMBIENT AMPOSTA - 26 setembre 2016 2.00 h

ECONOMIA AGRICULTURA

La producció d'arròs caurà un 10% al Delta pel canvi climàtic

- Un estudi de l'IRTA prediu l'impacte de la pujada del nivell del mar, que serà entre 73 centímetres i 1,8 metres
- El sector arrosser reclama que l'administració prengui mesures per combatre l'enfonsament i la regressió

La sega de l'arròs va començar a principi de setembre i s'allargarà fins mitjans

EBRE

El canvi climàtic reduirà la collita d'arròs un 40% el 2100 si no s'actua

Experts de l'IRTA avisen que a finals de segle més de la meitat del Delta quedarà per sota del nivell del mar i es salinitzarà, si no es fa res

A. Caralt
5 de Diciembre de 2015 - 08:48 hs

GOBERNANZA

ADMINISTRACIONES
(municipios, consejos comarcales, Diputación de Barcelona, consorcios, DARPA - Generalitat Cat.)

ÓRGANOS DE GESTIÓN Y PARTICIPACIÓN DEL TERRITORIO (ej. Parque Natural del Monseny)

ENTIDADES DEL SECTOR AGRARIO
Sindicatos, cooperativas, comunidades de regantes, DOPs, IGPs, empresas agrarias, ADVs., IRTA

OTROS RELEVANTES:
entidades bancarias, aseguradoras, fundaciones, asociaciones (ecologistas, de mujeres, etc.), investigadores, ciudadanía

1. Identificación de actores
2. Creación de 3 MeTACCs
3. Reuniones MeTACCs sobre: vulnerabilidades, acciones, estrategia, pacto

APOYO para la ACCIÓN

 Planes locales de adaptación

Sector agroforestal

Escasez hídrica
Identificación,
gestión y
planificación

BP de adaptación para la vid, el arroz

Mejorar la gestión del suelo y el agua

Gestión eficiente del agua (sensores, certificación para bodegas)

Asesoramiento sobre buenas prácticas, seguros

Observatorio de la sequía

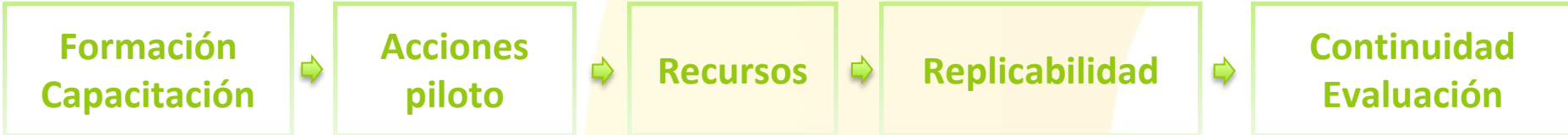
Promover especies adaptadas

Pastoreo en cultivos y bosques

Incrementar la vigilancia y control de especies invasoras

APOYO para la ACCIÓN

Planes de acción
 Indicadores Redes locales Incentivos
 Cooperación Gobernanza
 Planificación Observatorio
 Regulación Pacto Comunicación
 Financiación Sensibilización
 Capacitación

¡Gracias!

#conama2018

Helena Perxacs Motgé
perxacsmh@diba.cat
life.clinomics@diba.cat
<http://lifeclinomics.eu/>
@ClinomicsLife